

Био-археологията в ежегодния конгрес на Европейската Асоциация на Археолозите с участие на представител от ИБЕИ - БАН

В периода 5-8-ми септември 2018г. в Барселона (Каталуния, Испания) се проведе 24-тия конгрес на Европейската Асоциация на Археолозите (European Association of Archaeologists – EAA). Мотото на срещата беше „Рефлектиращите бъдеща“, (Reflecting Futures), защото археологията е дисциплината, която разсъждава относно това как бъдещето започва да съществува; дисциплината, която надзърва в процесите, които формират какво се случва в обществото и какво вече се е случило; дисциплината, в която бъдещето минало и настоящото бъдеще се срещат (Criado-Boado, 2018).

Изборът на Барселона за точка на събитието не бе случаен, тъй като във време на обезпокоително политическо развитие в Европа и състояние на „флуидност“ в Каталуния – резултат от скорошното искане за независимост - Барселона представлява една урбанистична лаборатория – от Средновековието до Модерността (Criado-Boado, 2018). Именно тук в рамките на Европейската Година на Културното Наследство (2018) археологията осъществява своеобразна среща между това наследство и публичността (Torras, 2018); среща, която рефлектира върху миналото, което я предшества и върху бъдещето, което тя създава (Díaz-Andreu, Montón-Subías & Piqué, 2018). В този контекст официалното откриване на конгреса бе дадено в построената през 1350г. катедрала Santa Maria Del Mar, където делегатите на симпозиума, членове на публиката и посетителите на града имаха достъп до събитието.

Био-археологията бе суб-дисциплина, която неизменно присъстваше в заседанията по време на конгреса, отразявайки връзката на човека с неговите природни ресурси, в това число флора и фауна. Многобройни бяха сесиите, включващи подобна тематика, попадаща в полето на археоботаниката, археозоологията, палинологията и др.: „Създадени от човека среди – развитието на заобикаляващата среда като ресурсен асембляж“ (Human-made Environments – The Development of Landscapes as Resource Assemblage, #275); „Разграничаване на човешкия от естествените фактори: тафономична стойност и микроанатомични особености на археологическите дървесина и въглен (Disentangling Human from Natural Factors: Taphonomical value of Microanatomical features on Archaeological Wood and Charcoal Assemblages, #110); „Околна среда, производство на храна и начин на живот в Европа през бронзовата епоха (Environment, Food Production and Lifestyle in Bronze Age Europe, # 614); „От теренното проучване до седиментацията: мултидисциплинарната и биомолекулярната революция в био-археологията“ (From Excavation to Sedimentation: The Multiproxy and Biomolecular Environmental Revolution in Archaeology, # 492); Структури за съхранение и стоки за съхранение от неолита до желязната епоха: археологически, археоботанически и етнографски гледни точки“ (Storage Structures and Storage Goods from the Neolithic to the Iron Age: Archaeological, Archaeobotanical and Ethnographic Perspectives, #501); „Пътища към неолитна Европа: проследявайки ритъма и покритието на неолитизацията (Pathways to the Neolithic in Europe: Tracing the Rhythm and Spread of Neolithisation, #592); „Млени продукти и пасторализъм в археологията“ (Dairy and Pastoralism in Archaeology, #736); „Земеделия под полумесеца: археологически гледни точки към средновековната „ислямска зелена революция“ (Farming under the Crescent Moon: Archaeological Insights into the Medieval ‘Islamic Green Revolution’, #726);

„Отсъстващите горски ресурси: подходи към технологичната употреба на растителни първични суровини” (The Missing Woodland resources: Approaches to the Technological Use of Plant Raw materials, #774); „Относно последователностите на активност про животните: методи, подходи, отнoчения човек – животно” (Understanding Activity Patterns in Animals: Methods, Applications, and Human-animal Relationships, #101); „Трансформации по време на бронзовата епоха в Европа – промени и техните двигатели в археологическия и екологическия запис (Bronze Age Transformation Processes in Europe – Changes and their Triggers in Archaeological and Ecological Records, #665); „Създавайки алиментарни среди в империални контексти: храна, кухня и хранителни среди в глокални гредни точки” (Creating Foodscapes in Imperial Contexts: Food, Cuisines and Food Environments in Glocal Perspectives, #635); „Горска археология: подходи, методи и настоящи подходи и бъдещи перспективи” (Woodland Archaeology: Approaches, Methods, Current Approaches and Future Perspectives, #690). „Храни и напитки в археологията: мултидисциплинарни подходи към минали алиментарни практики” (Food and Drink in Archaeology: Multidisciplinary Approaches to Past Food Practices, #568), „Моделиране на разпространението на земеделието: приложение на изчислителни техники към неолитните техники” (Modelling the Spread of Agriculture: The Application of Computational Modeling Techniques to the Neolithic Techniques, #148); „Влажни срещу сухи зони? Предизвикателно разделение и предизвикателни археологически гледни точки към праисторическите обекти върху влажни зони, околна среда и общества” (Wetlands vs, Dryland? Challenging Divides and Challenging Archaeological Perspectives on Prehistoric Wetland Sites, Landscapes and Societies, #558); „Установяване на потенциала на палинологията в археологически контексти” (Exploring the Potential of Palynology in Archaeological Contexts, #375); „Био-археология на околната среда” (The Bioarchaeology of Landscapes, # 625); „Интегриранни подходи към изследванията на животинските стопанства, управление на растителните ресурси техния импацт върху околната среда” (Integrative Approaches to the Study of Animal Husbandry, Plant resource Management and their Impact on the Landscape, # 754); „Хромели и мелници в Средиземноморската Античност: традиция и иновация през първото хилядолетие пр. Хр.” (Querns and Mills in Mediterranean Antiquity: Tradition and Innovation during the First Millennium BC, # 426); „Био-археология в градска среда: консумация и търговия в римските и средиземноморски градове” (Urban Bioarchaeology: Consumption and Trade in Roman and Medieval Towns, # 582).

Археоботаниката бе и едно от ключовите направления в след-заседателните презентации в лицето на проф. Мария Валамоти (Аристотелов Университет в Солун) и „Консумирайки миналото: от праисторическата кухня до съвременните хранителни течения” (“Eating the Past: From Prehistoric Cuisine to Modern Food Trends”, Valamoti, 2018). Ко-организатор и говорител в една от археоботаничните сесии („Технология и Археоботаника на занаятите, базирани на растителни суровини”/”Technology and Archaeobotany of Plant-based Crafts”, #493) бе Мила Андонова от Секцията по Палеоботаника и Палинология на ИБЕИ с доклад на тема „В търсене на праисторически кошници: отпечатащи от рогозки/кошници върху керамиката на неолитна България и Гърция” (In Search for Prehistoric Baskets: Mat/Basketry Impressions on Pottery from Neolithic Bulgaria and Greece”).

Множество лаборатории, предлагащи услуги в обласста на био-археологията, участваха в изложението, съпътстващо конгреса като: Американските Beta Analytics, специализиращи в радиокарбонното датиране на костен колаген с метода на мас-спектрометрия, базирана на съотношението на изотопи (IRMS) и които не налагат санкции при отказан анализ от страна на клиента; базираните във Великобритания Chrono, които предлагат AMS радиокарбонно датиране и оперират с минимални

размери на пробите и предлагат 10% намаление за студенти и докторанти; също базираните в Щатите Direct AMS, специализиращи в анализ на проби от растителен и животински произход. На изложението бе представена (с опция за демонстрация) и платформата IntraSis, която предлага пространство за съхранение на големи бази данни, комбинирани с GIS. Sensys (Германия), които произвеждат системи за теренни геомагнитни проучвания, както и Bruker (Германия), които предлагат мобилни консервационни услуги, както и лабораторен анализ, включващ елементарен анализ и заснемане на обекти посредством Раман спектроскопия, Рентгенова флуоресценция (XRF и μ XRF), както и компютърна томография (СТ и μ СТ)

Издательства като Cambridge University Press представиха няколко нови издания в областта на биоархеологията: “Applied Soils and Micromorphology in Archaeology” (R. Macphail & P. Goldberg), “The First farmers of Europe: an Evolutionary Perspective” (St. Shennann), “Gardens of the Roman Empire” (W. Jashemski et al.), “The Social Archaeology of Food: Thinking about Eating from Prehistory to Present” (Ch. Hastorf), “Climate Without Nature: A Critical Anthropology of Anthropocene” (A. Bauer & M. Bhan), “Quaternary of the Levant: Environments, Climate Change, and Humans” (Y. Enzel & O. Bar-Yosef. eds. Издателството Routledge - част от Taylor & Francis Group - също пристъпваше с множество от своите периодични издания, сред които Environmental Archaeology, излизашо четири пъти в годината. Сриите на Британските Археологически Доклади (BAR) също представиха заглавия от 2017 в областта на био-археологията: “Industry and the Making of a Rural Landscape” (Ch. Smart, ed.), “The Archaeology of the Rural Economy in the Central Balkan Provinces” (O. Plić). Бяха представени и някои Open Access издания, като “An Anthropology of Landscape”, Ch. Tilley & K. Cameron-Daum, която може да бъде свободно изтеглена от страницата на UCL Press.

Конгресът бе закрит с покана към следващия симпозиум, който ще бъде организиран в Берн (Швейцария) през септември 2019 под мотото „Отвъд парадигмите” (Beyond Paradigms), а поканата за организатори на сесии в него е вече отворена до ноември 2018 (<https://www.e-a-a.org/ea2019>). Повече относно дейността и членството в Европейската Асоциация на Археолозите може да бъде намерено и в нейното периодично издание - Journal of European Archeology, както и на официалната страница на организацията.

Цитирани ресурси:

Criado-Boado, F. 2018: Welcome to the Annual meeting by the EAA President, *24th EAA Annual Meeting Programme Book*.

Torras, E., 2018: Welcome by the Generalitat de Catalunya, *24th EAA Annual Meeting Programme Book*.

Díaz-Andreu, M., Montón-Subías. S. & Piqué, R., 2018: Reflecting Futures by the Local Organising Committee, *24th EAA Annual Meeting Programme Book*.

Връзка със сесии и абстракти от EAA 2018: <https://www.e-a-a.org/>

Текст: Мила Андонова (Секция по Палеоботаника и Палинология, ИБЕИ – БАН, University of Nottingham, UK)